

ЗАЈЕДНИЧКА ДЕКЛАРАЦИЈА

Заједнички консултативни одбор је једно од тела настало на основу Споразума о стабилизацији и придруживању између Европске уније и Републике Србије. Овај одбор омогућава организацијама цивилног друштва (ОЦД) обеју страна да прате напредак Републике Србије на путу ка Европској унији, као и да усвајају препоруке које се дају на пажњу Влади Републике Србије и институцијама ЕУ. Заједнички консултативни одбор схвата појам цивилног друштва као појам који обухвата организације послодаваца, синдикате и друге економско, друштвене и грађанске интересе.

Заједнички консултативни одбор има 18 чланова, по девет са сваке стране, који представљају Европски економско-социјални комитет и цивилно друштво Републике Србије. У садашњем сазиву, Одбором заједно председавају **Лауренцу Плосцеану** члан Европског економско-социјалног комитета и председник Удружења румунских предузетника у грађевинарству (*ARACO*) и потпредседник Опште уније румунских индустријалаца (*UGIR*), и **Бошко Савковић**, генерални секретар Удружења послодаваца Србије.

Састанак је одржан у Београду у хибридном формату. ЗКО је разговарао о тренутном стању у односима ЕУ и Србије и приступним преговорима са ЕУ, извештају Европске комисије за Србију за 2021. годину, владавину права и функционисању демократских институција, значају Зелене агенде за Западни Балкан за Србију и Кластер 4 ревидиране методологије и о стању цивилног друштва и социјалног дијалога у Србији.

1. Стање односа између ЕУ и Србије и процеса приступања ЕУ

- 1.1. ЗКО са жаљењем констатује да од 10. децембра 2019. године до примене ревидиране методологије након политичке Међувладине конференције (*IGC*) између држава чланица ЕУ и Србије одржане 22. јуна 2021. године, Србија није отворила ниједно ново преговарачко поглавље, чиме је број отворених поглавља остао осамнаест (од којих су два привремено затворена).
- 1.2. ЗКО, међутим, поздравља чињеницу да је Србија прихватила ревидирану методологију проширења и честита српским надлежним органима на испуњавању почетних мерила у оквиру кластера 3 (конкурентност и раст) и 4 (зелена агенда и одржива повезаност). ЗКО се придружује Европској комисији у препоруци да се ти кластери отворе. Такође, ЗКО поздравља концепт да Кластер 1 буде први који ће бити отворен и последњи који ће бити затворен, као и идеју да ниједан кластер не може бити затворен док се не испуне привремена мерила кластера Основе. Међутим, наглашава се, у складу са декларацијом са 8. Форума цивилног друштва Западног Балкана одржаног у Скопљу 1. октобра 2021. године, да је без побољшања механизма праћења

и процене нереално очекивати да ће било какве значајне промене или ревидирана методологија имати трансформативни ефекат¹.

- 1.3. ЗКО честита словеначком председништву што је био домаћин самита ЕУ-Западни Балкан одржаног 6. октобра 2021. године и поздравља Декларацију из Брда, којом се поново потврђује посвећеност ЕУ процесу проширења и посебно наглашава важност примата демократије, основних права и вредности и владавине права, као и оснаженог цивилног друштва и независних и плуралистичких медија².
- 1.4. ЗКО поздравља усвајање „Агенде за иновације за Западни Балкан” од стране лидера ЕУ која ће имати за циљ промовисање научне изврности и реформу образовних система региона и стварање више могућности за младе, као и помоћи у спречавању одлива мозгова.
- 1.5. ЗКО честита Европској унији на њеним напорима учињеним за сва кључна документа политике проширења, посебно за Економски и инвестициони план, који има за циљ да значајно утиче на дугорочни опоравак региона у свим секторима привреде, укључујући стварање Заједничког регионалног тржишта и пратеће Зелене агенде, као и политички споразум са Европским парламентом о инструменту ИПА III, његовом инструменту финансирања. ЗКО наглашава потребу да цивилно друштво буде укључено у програмирање финансијских издвајања из ИПА III.
- 1.6. ЗКО поздравља текући рад на Заједничком регионалном тржишту између свих партнера са Западног Балкана. Ова иницијатива промовише регионалну сарадњу, јер укључује све partnere у региону и позива на изградњу на примерима успешне сарадње, као што су пословна заједница Западног Балкана, Коморски инвестициони форум Западног Балкана (*WB6 CIF*)³, залажући се за боље пословно окружење кроз регионалну сарадњу и промоцију региона као јединствене инвестиционе дестинације, као и иницијатива Зелени коридори која обезбеђује несметан промет робе током кризе. ЗКО позива све релевантне политичке актере да користе позитивне ставове како би се побољшали суседски односи, остварила ближа регионална сарадња и успоставило Заједничко регионално тржиште (CRM).
- 1.7. ЗКО такође поздравља Извештај за Србију за 2021. годину у оквиру Пакета проширења за 2021. годину и слаже се да Србија мора да настави да продубљује реформе у области владавине права, слободе медија, борбе против корупције, кривичног гоњења за ратне злочине и борбе против организованог криминала. ЗКО подвлачи значај дела оцене у извештају који истиче благи пад БДП-а у домаћој привреди у односу на претходну годину, што одражава велике и благовремене фискалне и монетарне мере предузете за подршку домаћој привреди. ЗКО позива српске надлежне органе да пажљиво анализирају извештај и успоставе јасну мапу пута за своје будуће деловање, истовремено оснажујући своје цивилно друштво да допринесе његовој ефикасној примени.

1 <https://www.eesc.europa.eu/en/agenda/our-events/events/8th-western-balkans-civil-society-forum>

2 https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/news/brdo-declaration-6-october-2021-2021-10-06_en

3 Основан 2017. године са идејом да пружи регионални глас за више од 350.000 компанија у региону, WB CIF је иницијатива која окупља Привредну комору Србије као покретачку снагу заједно са привредним коморама Албаније, Косова, Босне и Херцеговине, Северне Македоније и Црне Горе.

- 1.8. ЗКО поздравља наставак иницијативе Зелени коридори као успешног примера сарадње, који мотивише регион да крене у нове регионалне иницијативе које имају за циљ приближавање Западног Балкана унутрашњем тржишту ЕУ. ЗКО још једном позива земље чланице ЕУ да почну са имплементацијом Заједничког акционог плана за регионално тржиште за период 2021-2026. године, који ће повезати Зелене коридоре ЗБ са Зеленим коридорима ЕУ, како би се додатно побољшао промет робе из региона Западног Балкана у ЕУ и обратно.
- 1.9. ЗСО честита српским надлежним органима што су европске интеграције задржали као један од главних стратешких циљева. Међутим, понавља свој позив да се усвоји објективнија реторика и да се грађани Србије обавештавају о значајној финансијској подршци коју пружа ЕУ, као и о предностима пута ка чланству у Европској унији, за разлику од алтернативних партнерстава са трећим земљама. Такође позива институције Европске уније да појачају видљивост свог деловања у Србији. ЗКО наглашава улогу организованог цивилног друштва и социјалних партнера у процесу приступања ЕУ и позива надлежне органе да их консултују и укључе у активности јачања сарадње и видљивости ЕУ у Србији.
- 1.10. ЗКО поздравља стварање Координационог тела за преговоре и успостављање Тима за подршку преговорима у априлу 2021. године, као и напоре да се оптимизују преговарачке структуре.
- 1.11. ЗКО понавља свој захтев српским надлежним органима и Европској комисији да обезбеде да све релевантне информације о процесу приступања буду благовремено доступне јавности, чиме се омогућава грађанима Србије, новинарима, независним стручњацима, браниоцима људских права и другим представницима цивилног друштва да учествују у демократском посматрању реформских процеса које води Влада.
- 1.12. ЗКО поздравља ангажовање Србије у дијалогу са Косовом⁴ уз посредовање ЕУ са циљем постизања разумевања и, коначно, свеобухватног правно обавезујућег споразума који се бави свим отвореним питањима између две стране. Свеобухватна нормализација односа између Србије и Косова⁵, уз успешно спровођење, односно примену владавине права, а кроз дијалог уз посредовање ЕУ остаје кључна за њихову европску будућност и за стабилност целог региона.
- 1.13. ЗКО позива европске институције и државе чланице ЕУ да наставе да подржавају политику проширења ЕУ. У том смислу, ЗКО позива предстојеће француско и чешко председавање Саветом ЕУ да наставе да дају јачи подстицај процесу проширења. ЗКО поздравља одлуку ЕУ о одржавању редовних самита ЕУ-ЗБ и најаву следећег који ће се одржати 2022. године.

2. Владавина права и стање демократије

- 2.1. ЗКО понавља своју тврдњу да, у недостатку стварне опозиције владајућој странци у Скупштини Србије, постоји истинска потреба за снажним, живим и активним цивилним друштвом, коме

⁴ Ово одређивање не доводи у питање ставове о статусу и у складу је са Резолуцијом СБУН 1244 и Мишљењем Међународног суда правде о Декларацији о независности Косова.

⁵ Ово одређивање не доводи у питање ставове о статусу и у складу је са Резолуцијом СБУН 1244 и Мишљењем Међународног суда правде о Декларацији о независности Косова.

треба обезбедити неопходан простор и услове да се њихов глас чује и да се заиста узме у обзир. ЗКО је стога поздравио Кодекс понашања народних посланика, али позива на његову хитну примену и хитан прекид запаљивог говора народних посланика против опозиције, новинара, судија и цивилног друштва.

- 2.2. ЗКО констатује најаву да ће се следећи избори одржати до 3. априла 2022. године, али изражава забринутост због најављеног одржавања парламентарних, локалних и председничких избора истовремено.
- 2.3. ЗКО честита Европском парламенту на посредовању у међупартијском дијалогу и на напорима у постизању договора. Сви актери сада треба да се конструктивно ангажују на спровођењу мера које су идентификовали кофасилитатори из Европског парламента и Скупштине Србије током међупартијског дијалога⁶.
- 2.4. ЗКО поздравља обнављање Радне групе за сарадњу са ОЕБС-ом и ОДИХР-ом, али позива на пуну и брзу имплементацију свих 29 препорука ОДИХР-а⁷, укључујући преостала питања у вези са финансирањем кампање, притисцима на бираче, представљањем у медијима, злоупотребом јавних ресурса за изборне сврхе, итд. У том смислу, ЗКО осуђује недавне догађаје у Неготину и позива српске надлежне органе на хитну акцију како би се осигурало да се овакви инциденти не понове.
- 2.5. ЗКО признаје напредак у изради изменама и допунама Устава Србије о правосуђу. ЗКО изражава жаљење због кратких рокова за јавне расправе, који нарушавају квалитет јавних расправа. ЗКО поздравља решења која имају за циљ унапређење независности судија. ЗКО изражава озбиљну забринутост да Народна скупштина Србије није унапредила нацрт уставног закона у складу са првим хитним мишљењем Венецијанске комисије. ЗКО апелује на Народну скупштину да спроведе препоруку да Државно веће тужилаца треба да се састоји од више од 50% тужилаца које бирају њихови колеге, као што је наведено у Ревидираном акционом плану за Поглавље 23. ЗКО такође позива Народну скупштину да спроведе препоруке и Венецијанске комисије и Групе држава за борбу против корупције (GRECO) које се односе на искључење министра правде из састава овог већа, као и Врховног државног тужиоца чије чланство у овом органу представља опасност за самостално одлучивање због његовог положаја у тужилачкој хијерархији. Због садашњег састава Скупштине, ЗКО истиче снажну потребу за усвајањем инклузивног приступа који треба да има за циљ постизање што ширег легитимитета за уставну реформу међу свим институционалним актерима и свим политичким опцијама у Србији, као што је наведено у мишљењу Венецијанске комисије.
- 2.6. ЗКО изражава жаљење што је ревизија Закона о референдуму и народној иницијативи почела тек када се приближило одржавање уставног референдума и што процес консултација није спроведен транспарентно и инклузивно. ЗКО изражава жаљење што је усвојени Закон о референдуму и народној иницијативи обесхрабрује иницијативе народа увођењем такси за

⁶ [Measures to improve the conduct of the electoral process 18 Sept.pdf \(europa.eu\)](#)

⁷ [ODIHR final report on 2020 Serbia parliamentary elections | OSCE](#)

оверу потписа и дестимулише демократски дијалог о темама о којима се одлучује на референдуму прешироком дефиницијом „референдумске кампање”.

- 2.7. У погледу поступка измене и допуне релевантних закона, а у вези са независним институцијама, односно ранијих случајева Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја, Закона о Заштитнику грађана, Закона о заштити података о личности или Закона о спречавању корупције, заинтересована јавност није била укључена од почетка процеса израде. ЗКО истиче важност благовременог и активног укључивања цивилног друштва у законодавне процесе како би се искористили сви расположиви стручни капацитети.
- 2.8. ЗКО још једном наглашава да се једна од најважнијих обавеза земље кандидата односи на окружење које омогућава социјалним партнерима, пословним и другим организацијама цивилног друштва да учествују у неопходним реформама, не само у процесима везаним за преговоре, већ и у свим процесима одлучивања на свим нивоима власти. У том смислу, ЗКО поздравља смањење броја закона усвојених по хитном поступку, али понавља свој позив на дуже и транспарентније и инклузивније јавне консултације, као и боље разматрање и одговарање на коментаре на нацрте закона. Једном када се они усвоје, спровођење треба да се правилно прати и евалуира, уз снажно учешће цивилног друштва. ЗКО изражава озбиљну забринутост због тренутне поларизације српског друштва, што доводи у опасност општу стабилност и што би могло да има последице не само у Србији, већ и у целом региону.
- 2.9. ЗКО посебан акценат ставља на важност транспарентности, јасних критеријума за избор и непристрасности приликом именовања руководиоца и/или чланова релевантних независних демократских институција и тела (као што су Агенција за спречавање корупције, Савет за борбу против корупције, Фискални савет и др), како би се обезбедило њихово самостално функционисање и инклузивност. ЗКО даје висок приоритет потреби да се независним институцијама обезбеди снажнији мандат са већом способношћу да делују и реагују на идентификоване неправилности или злоупотребе, а позива надлежне органе да се постарају да се донете одлуке на одговарајући начин примењују. ЗКО позива Владу Републике Србије да примени транспарентне и конкурентне процедуре јавних набавки на све капиталне инвестиције, без обзира на врсту инвестиције или извор финансирања, како би се обезбедило да међувладини споразуми закључени са трећим земљама не ограничавају конкуренцију неоправдано и поштују основне принципе јавних набавки, у складу са националним законодавством и правним тековинама ЕУ, као и да обелодани све информације о набавкама у вези са ковидом како би се допринело већој транспарентности и поверењу.
- 2.10. ЗКО честита медијским радницима на несебичном ангажману и препознавању значаја медија током пандемије ковида-19. ЗКО такође напомиње да се број напада на новинаре смањио од октобра 2020. до септембра 2021. године у односу на претходну годину⁸.

- 2.11. ЗКО такође истиче, међутим, да светске листе слободе медија, односно светски индекс слободе медија Репортера без граница⁹ и Freedom house¹⁰, наводе да је било мало или нимало напретка у слободи медија, као и да су независни медији и даље изложени притисцима и застрашивању.
- 2.12. ЗКО тражи од српских надлежних органа да активно подстичу слободу изражавања, медијски плурализам и слободу медија као кључне принципе демократије и да на одговарајући начин реагују на инциденте који им штете. ЗКО наглашава да првобитно позитивне иницијативе, попут стварања Радне групе за безбедност и заштиту новинара, не могу дати опипљиве резултате ако не постоји политичка воља за стварну промену, што подразумева одговарајуће реаговање на инциденте и осигуравање безбедности новинара.
- 2.13. ЗКО подржава усвајање и идеју која стоји иза Акционог плана за период 2020-2025. године за Стратегију развоја система јавног информисања и процес измена и допуна закона о јавном информисању и медијима, о електронским медијима, о буџетском систему и о јавним медијским сервисима, и позивају српске надлежне органе да покажу јасну политичку вољу да их спроведу. ЗКО још једном подстиче надлежне органе да додатно ојачају независност Регулаторног тела за електронске медије (РЕМ).

3. Значај Зелене агенде за Западни Балкан за Србију и Кластер 4 ревидиране методологије

- 3.1 Како је Србија веома осетљива на утицаје климатских промена, ЗКО изражава задовољство што је Србија подржала Зелену агенду за Западни Балкан¹¹, повезану са Економским и инвестиционим планом, што је испунила почетна мерила за енергетику, поднела акциони план о залихама нафте и акциони план за раздвајање делатности у вези са гасом, постигла напредак у безбедности на путевима и реформи железнице и усвојила закон о клими.
- 3.2 Међутим, ЗКО изражава дубоку забринутост и придружује се молбама еколошких група и демонстраната у Србији који захтевају хитна решења за све веће проблеме загађења изазваног коришћењем некавалитетног угља и других загађивача, као и све већих проблема у управљању отпадом. ЗКО наглашава потребу за хитним мерама за заштиту грађана Србије кроз праведну транзицију ка одрживијем друштву спречавањем загађења, заштитом изузетно богатог биодиверзитета и смањењем штетних пракси. Приликом осмишљавања и спровођења политике зелене транзиције, Влада треба да обезбеди одговарајућу друштвену политику да нико не буде изостављен, узимајући у обзир осетљиве групе, домаћинства и потрошаче.
- 3.3 ЗКО позива српске надлежне органе да значајно унапреде своју еколошку политику и заштите реке, природу и ваздух Србије. Имплементација пројеката, које финансирају домаћи или међународни актери, мора бити недвосмислено условљена транспарентним и независним проценама њиховог утицаја на животну средину, док се гласови грађана и цивилног друштва

⁹ <https://rsf.org/en/serbia>

¹⁰ <https://freedomhouse.org/country/serbia/freedom-world/2020>

¹¹ SWD(2020) 223 final (COM(2020) 641 final) (6.10.2020) [Guidelines for the Implementation of the Green Agenda for the Western Balkans accompanying the Economic and Investment Plan for the Western Balkans](#)

морају чути и узети у обзир, укључујући недавне примере протеста који захтевају забрану планираног ископавања литијума:

- 3.4 ЗКО изражава дубоку забринутост због Нацрта измена и допуна Закона о експропријацији. Њиме се потпуно мењају процедуре експропријације, скраћујући их на само 5 дана и даје искључиво право Влади Републике Србије да објави који су пројекти од јавног значаја. ЗКО такође изражава забринутост да се у Нацрт закона уноси „интерес од јавног значаја” без постављања јасних критеријума шта тај институт значи. ЗКО страхује да ће измене и допуне Закона дати могућност за експропријацију другим актерима, изнад права грађана. Самим тим, приватна имовина грађана Србије је озбиљно угрожена. ЗКО позива на широке јавне консултације пре промене Закона о експропријацији.
- 3.5 ЗКО се слаже са декларацијом Форума цивилног друштва Западног Балкана да, с обзиром на значајна улагања и потребна регулаторна прилагођавања, социјални партнери и организовано цивилно друштво имају посебно важну улогу у транзицији ка зеленијем и одрживијем друштву и наглашава да су социјални партнери и организовано цивилно друштво спремни да пруже своју експертизу и надгледају имплементацију Зелене агенде и позивају владе на одговорност¹².
- 3.6 Да би покренули зелену транзицију, социјални партнери и ОЦД морају да буду ангажовани са креаторима политике и другим заинтересованим странама у проналажењу најбољих решења и баланса између регулаторних обавеза, економских подстицаја и конкретних мера подршке.
- 3.7 ЗКО препоручује српским надлежним органима да, уз подршку Европске уније, развију стратегије образовања и развоја вештина како би интегрисале зелене компетенције и дигиталне вештине и да улажу у стварање квалитетних радних места у зеленом и дигиталном сектору, при чему посебну пажњу посвећују руралним подручјима.
- 3.8 Пошто Србија тренутно производи две трећине своје електричне енергије у застарелим термоелектранама на угљ, ЗКО подвлачи важност смањења и постепеног укидања субвенција за угљ као што је обавеза према Софијској декларацији. ЗКО поздравља иницијативу Регије угља у транзицији за Западни Балкан и позива на процену друштвеног и економског утицаја декарбонизације на српску привреду и на регионалном нивоу, у циљу праведне транзиције. У проналажењу праведних решења, улога социјалних партнера и социјалног дијалога је неопходна, уз комплементарну улогу одговарајућих ОЦД.
- 3.9 ЗКО се слаже са препорукама Извештаја о Србији за 2021. године којима се српски надлежни органи позивају да се усредсреде на побољшање одређивања приоритета инвестиција, планирања и управљања у свим областима; да усвоје нову стратегију транспорта, да се у потпуности ангажују у регионалној енергетској интеграцији; да усвоје Национални енергетски и климатски план у складу са циљем нулте емисије из Европског зеленог договора за 2050. годину, као и да појачају напоре на имплементацији и спровођењу законодавства о животној средини и клими. Наглашава да је данас озелењавање привреде једне земље одлучујући фактор у међународној конкурентности и способности привлачења међународних финансија и инвестиција. ЗКО позива ЕУ да подржи и

укључи Србију у ширу стратешку европску диверсификацију пројеката снабдевања енергијом како би земља постала мање зависна од традиционалних снабдевача. Надаље, ЗКО позива ЕУ да посвети додатну пажњу на и подржи еколошки прихватљиву транзицију која ће наметнути значајне трошкове јавним финансијама Србије.

4. Преглед ситуације са цивилним друштвом и социјалним дијалогом у Србији

- 4.1. Као што је препознато у Извештају о Србији за 2021. годину, ЗКО се слаже да су потребни даљи напори да се обезбеди систематска сарадња између Владе и цивилног друштва. Стварање амбијента погодног за развој и финансирање организација цивилног друштва (ОЦД) треба ојачати, спречавајући вербалне нападе на ОЦД, посебно у националном парламенту¹³.
- 4.2. ЗКО изражава жаљење што управљање кризом изазваном ковидом-19 није постављено на начин да се цивилно друштво укључи у формулисање мера. Подстичемо Владу да укључи цивилно друштво у процес доношења одлука, да обезбеди пропорционалност у регулативи јавног здравља и да се одражавају све релевантне потребе.
- 4.3. ЗКО са жаљењем констатује да је простор за активности цивилног друштва у Србији и даље класификован као опструиран од стране глобалне мреже организација цивилног друштва *CIVICUS*, која своје активности описује као постојеће, али да их снажно оспоравају они који су на власти. ЗКО снажно наглашава, у складу са изјавом председника Секције за спољне односе *EESC* и ко-председавајућих Заједничког консултативног одбора ЕУ-Србија (ЗКО)¹⁴ о догађајима који укључују Мрежу за извештавање о криминалу и корупцији (КРИК) и Центар за истраживање, транспарентност и одговорност (ЦРТА), да организације цивилног друштва у Србији морају бити у могућности да своје активности обављају у слободном и повољном окружењу, што је предуслов за свако демократско друштво.
- 4.4. ЗКО такође подсећа српске надлежне органе да је слобода мирног окупљања од суштинског значаја и да служи као средство за остваривање многих других права загарантованих међународним правом, те стога осуђује недавне примере хапшења активиста током мирних протеста¹⁵.
- 4.5. Због укидања Канцеларије за сарадњу са цивилним друштвом и преносом њених надлежности на ново Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог, ЗКО позива српске надлежне органе да у потпуности испуне своју одговорност у обезбеђивању услова за слободне и повољне услове за рад цивилног друштва. То укључује решавање нерешених питања као што је афера Списак¹⁶, обезбеђивање дужих временских рокова за учешће у консултацијама и свеобухватно информисање о појединим питањима, као и осигурање да цивилно друштво буде

13 [Key findings of the 2021 Report on Serbia \(europa.eu\)](https://european-council.europa.eu/media/en/press-communications/infographic/infographic-key-findings-of-the-2021-report-on-serbia.pdf)

14 [EESC warns attacks on KRIK, CRTA damaging Serbia's EU accession process \(n1info.com\)](https://www.eesc.europa.eu/en/press-communications/infographic/infographic-eesc-warns-attacks-on-krik-cрта-damaging-serbia-s-eu-accession-process)

15 [WE CONDEMN THE ARREST OF PEACE ACTIVISTS AIDA ĆOROVIĆ AND JELENA JAĆIMOVIĆ \(gradjanske.org\)](https://www.gradjanske.org/eng/press-releases/we-condemn-the-arrest-of-peace-activists-aida-corovic-and-jelena-jacimovic)

16 Point 4.2, joint declaration from the 11th meeting of the EU-Serbia JCC [Joint declaration - 11th meeting of the EU-Serbia Joint Consultative Committee \(JCC\) | European Economic and Social Committee \(europa.eu\)](https://european-council.europa.eu/media/en/press-communications/infographic/infographic-joint-declaration-11th-meeting-of-the-eu-serbia-joint-consultative-committee-jcc-european-economic-and-social-committee-europa.eu)

добро заступљено у изради Стратегије за стварање подстицајног окружења за развој цивилног друштва.

- 4.6. ЗСО са жаљењем констатује да је настављен тренд пораста броја НВО које организује Влада и партијски организованих НВО у Србији, као и повећане активности веб-сајтова – често повезаних са високим државним службеницима – који циљају на ОЦД и објављују чланке који дискредитују њихов рад, показујући системски приступ клеветничкој кампањи¹⁷.
- 4.7. Чланови ЗКО понављају уверење да је од виталног значаја рано укључивање социјалних партнера у израду закона са ресорним министарствима и омогућавање квалитетније расправе у оквиру Социјално-економског савета (СЕС). Још једном наглашавају да препоруке и мишљења СЕС-а треба да садрже и мишљења која се не слажу са ставом већине како би се омогућило члановима који су гласали против или били уздржани да изнесу своје ставове релевантним доносиоцима одлука. Како национална Стратегија запошљавања за период 2021 – 2026. године није предвидела никакве мере за јачање капацитета социјалних партнера, као ни самог СЕС-а, ЗКО сматра важним да предлози закона буду предмет расправе СЕС-а и да препоруке и мишљења СЕС-а буду укључени када се ови предлози подносе Скупштини.
- 4.8. ЗКО још једном понавља потребу да српски надлежни органи воде истински социјални дијалог у оквиру СЕС-а, као и да консултују Националну конвенцију о ЕУ и друге релевантне платформе цивилног друштва на свеобухватнији и систематичнији начин у свим фазама и у свим релевантним поглављима преговора о приступању ЕУ. ЗКО изражава жаљење што извештаји о спровођењу Националног програма за усвајање правних тековина ЕУ (НПАА) нису доступни јавности од септембра 2019. године. Ово не доприноси транспарентности усклађивања националног законодавства са правним тековинама ЕУ.
- 4.9. ЗКО изражава жаљење што је постигнут ограничен напредак у даљем усклађивању са правним тековинама ЕУ о социјалној политици и запошљавању, посебно у погледу социјалног дијалога и укључивања социјалних партнера у развој политика. ЗКО позива Србију да ојача капацитет социјалних партнера за подстицање колективног преговарања, посебно у приватном сектору.
- 4.10. ЗКО позива српске надлежне органе да усвоје и објаве Стратегију деинституционализације и развоја услуга социјалне заштите у заједници за период 2021-2026. године, која је резултат дијалога уз учешће стручњака из ОЦД.
- 4.11. ЗКО поздравља побољшани Нацрт закона о солидарном предузетништву, који препознаје пуну улогу социјалног предузетништва која превазилази радну интеграцију и пружање услуга. ЗКО позива српске надлежне органе да га усвоје у најкраћем року.
- 4.12. ЗКО подсећа на витални значај препознавања принципа достојанственог рада, заснованог на писаним уговорима, безбедности, као и достојне и благовремене плате, као и правилног решавања питања тржишта рада, као што су регулисање рада на даљину и неформална економија, те позива Србију да спроводи реформе у области рада у складу са препорукама

програма за достојанствен рад у земљи које је израдио МОП¹⁸. ЗКО позива српске надлежне органе да предузму неопходне мере и активно укључе социјалне партнере како би својим грађанима обезбедили достојанствене услове рада у пословном окружењу без корупције, као и виши ниво заштите запослења (*EPL*) како би одговорили на кључне изазове на тржишту рада у Србији, од којих је највећи стални тренд одлива мозгова и емиграције радне снаге.

- 4.13. ЗКО позива државне органе Републике Србије да хитно предузму неопходне мере за спровођење прописа Републике Србије у циљу заштите права страних радника који раде у страним предузећима основаним у Републици Србији. Држава је дужна да омогући несметан рад Инспектората рада и других надлежних институција када су угрожена права радника и заштита њихових основних људских права, у складу са конвенцијама МОП-а и важећим домаћим прописима, а све у циљу спречавања трговине људима са намером радне експлоатације. Такође је неопходно да држава активно укључи социјалне партнере у спровођење и контролу ових мера. На тај начин Република Србија се понаша одговорно према сопственим грађанима.

ЗКО налаже својим ко-председавајућима да ову заједничку декларацију проследи Савету за стабилизацију и придруживање ЕУ-Србија, Парламентарном одбору ЕУ-Србија за стабилизацију и придруживање (*SAPC*), Европској служби за спољне послове (*EEAS*), Европској комисији и Влади Србије.

У складу са Пословником ЗКО ЕУ-Србија, ова заједничка декларација је усвојена једногласно.

Следећи састанак ЗКО биће одржан у Бриселу у првој половини 2022. године. Као што је договорено на претходним састанцима, процена повољног окружења за цивилно друштво и испуњење Политичких критеријума за приступање из Копенхагена стални су део дневног реда састанка ЗКО.